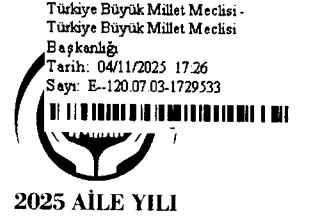




T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-21721164

Konu : Soru Önergesi (7/26465)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/26465
GK 138

İlgi : 17.04.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1609790 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Satuk Buğra KAVUNCU'ya ait 7/26465 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/26465) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 53F6F0B1-04FD-40FC-9446-EC2EAF13EC93

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60





T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU'YA
AİT 7/26465 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

2025 yılında tarımsal desteklemeler için 135 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

"2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar" 29.08.2024 tarihli ve 32647 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tarımsal üretim planlaması ile ilişkilendirilmiş temel girdi (mazot ve gübre) maliyetlerini baz alan sade, etkin ve yönlendirici yeni tarımsal destekleme modeli hayata geçirilmiştir.

Ayrıca, 10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dana) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının yüzde 25'i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32'ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları yüzde 21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

Yeni destekleme modelinde bitkisel üretim destekleri; Temel, Planlı Üretim ve Üretimi Geliştirme Desteği olmak üzere sadeleştirilerek üç ana başlıkta toplanmıştır. Bu kapsamda planlı üretime uygun olan ürünler ve diğer ürünlere temel destek verilecektir. Böylece stratejik ürünlerin mazot maliyetinin %50'si ve gübre maliyetinin %25'i karşılanacaktır. Planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üreten çiftçilere temel desteğe ilave olarak planlı üretim desteği verilerek, mazot maliyetinin tamamı ve gübre maliyetinin yarısı karşılanacaktır. Su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize ise gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilecektir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenecektir.

Bakanlığımızca 2025 üretim yılından itibaren uygulanacak yeni destekleme modelinde çiftçilerin temel, planlı üretim ve üretimi geliştirme desteklerinden yararlanabilmesi için münavebe kurallarına uyması gerekmektedir. Bu kapsamda çiftçilerin 2024 üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'nde kayıtlı en son ürününden başlamak üzere ilgili havzanın ürün çeşitliliğine göre kuruda 2'li münavebe, suluda 3'lü münavebe ve su kısıtı şartlarında 4'lü münavebe uygulanacaktır.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri artırılarak ilave olarak verilmeye devam edilecektir.

Kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından yağlık ayçiçeği, dane mısır, pamuk ve patatesten yurt içinde ıslah edilerek tescil edilen çeşitlerinin yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumunu kullanarak ekim/dikim yapan çiftçilere ilave destek ödemesi yapılacaktır.

Ayrıca Bakanlığımızca kurağa ve soğuğa dayanımın yanında, yüksek verimli ve kaliteli çeşitler geliştirilerek ülkemiz tohumculuğunda yerli ve milli tohum payının artırılması ile milli ekonomiye destek vermek ve üretimde sürekliliği sağlamak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

Bununla birlikte 2021 yılından itibaren Tarım Alanlarının Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi ile ülke genelinde üretim planlaması ile uyumlu bir şekilde işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerin değerlendirilmesi, stratejik öneme sahip, arz açığı olan hububat, baklagil ve yağlı tohumlu ürünlerde üretimin artırılması, üretim miktarı



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

artışı sağlanır iken de doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılması, üreticinin sertifikalı tohum kullanımına yönlendirilmesi için tohum, fide, fidan gibi girdilerde azami %75 hibe yolu ile il tarım ve orman müdürlüklerince hazırlanan projeler hayata geçirilmektedir. Proje kapsamında Diyarbakır iline 2025 yılında 26 milyon TL kaynak tahsis edilmiştir.

Bakanlığımız tarafından iklim değişikliğinin nehir havzaları ölçeğinde su kaynaklarına etkileri 2100 yılına kadar tespit edilerek uyum faaliyetleri belirlenmiştir. İklim değişikliğinin en önemli olumsuz etkilerinden biri olan kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması ve kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi maksadıyla ülkemizin tamamı için havza ölçeğinde "Kuraklık Yönetim Planları" hazırlanmıştır.

Ayrıca kuraklıkta kriz yerine riskin yönetilmesi için "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi"nin kurulması çalışmaları devam etmektedir. Bu sistem ile kuraklık öncesinde tarım, içme suyu, turizm, sanayi gibi su kullanan sektörlerle gerekli uyarılar erkenden yapılarak kuraklık zararlarının en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

Bununla birlikte 31.01.2023 tarihinde Bakanlığımız koordinasyonunda "Su Verimliliği Seferberliği" başlatılmış olup seferberlik kapsamında su kaynaklarımızın kalite ve miktar olarak korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanılması için su verimliliği çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

İklim değişikliğine uyum, artan nüfusa bağlı su ihtiyacı, üretim ve kalkınma gereksinimleri dikkate alınarak hazırlanan ve takvimlendirilmiş 26 adet eylem www.suverimliliği.gov.tr internet sitesinden tüm kullanıcıların istifadelerine sunulmuştur.

Su kullanıcı örgütlerinin kurumsal kapasitesinin artırılması, kapalı sistemlerle suyun iletilmesi ve dağıtılması, tarla içi basınçlı sulama sistemlerinin kullanılması, yağmur suyu hasadı ile biriktirme yapıları oluşturulması, arıtılmış atıksuların tarımda kullanılması, parsel bazlı sulama ölçümlerinin yapılması ve bitki su ihtiyacının gerçek zamanlı olarak belirlenmesi, suyun etkin kullanımı konusunda çiftçi eğitimlerinin yaygınlaştırılması, sulama zamanlamasının planlanması, gece sulaması ile buharlaşma kayıplarının önlenmesi tarımsal sulama verimliliğini artıran uygulamaların ve benimsenen politikaların başında gelmektedir.

Su verimliliği sisteminin kurulması, izlenmesi ve belgelendirilmesi maksadıyla 27.12.2024 tarihinde "Su Verimliliği Yönetmeliği" Resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Mezkûr yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması, geleneksel olmayan su kullanımının yaygınlaştırılması, su kaynaklarının ve ekosistemlerin korunmasına yönelik çalışmalar yasal zemine kavuşturulmuştur.

Söz konusu çalışmalar, Diyarbakır ilimizin yanı sıra ülkemizdeki tüm iller için yapılmakta olup bu çalışmalar ile su kaynaklarının sürdürülebilir yönetilmesi, verimli kullanımının teşvik edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerine ve kuraklığa karşı etkin mücadele edilmesi hedeflenmektedir.

Kuraklık Eylem Planı kapsamında su yönetimi çalışmaları yürütülmektedir. Rezervuarlarda depolanan su miktarına ve kısa, orta, uzun vadede alınacak tedbirlere göre olası kuraklık eylem planı mevcut olup sulama sezonu öncesinde durum değerlendirmesi yapılarak çiftçiler ve paydaşlar bilgilendirilmektedir. Bu kapsamda; modern sulama tekniklerinin uygulanması, sayaçlı sistem, damlama ve yağmurlama sulama sistemleri ile az su tüketen bitkilerin ekilmesi



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ve rotasyon uygulanması gibi planlamalar yapılmaktadır.

Kuraklık Eylem Planı Stratejileri, tüm paydaşların katılımıyla İl Valisi Başkanlığında yapılan toplantılarda ele alınmakta; her bir barajda depolanan su miktarına göre planlamalar yapılmakta ve bu planlar çiftçilerle paylaşılmaktadır.

Kuraklıkla mücadele kapsamında klasik sulama yöntemlerinden modern sulama yöntemlerine geçiş için çalışmalar mevcuttur.

2023-2027 dönemine ait “Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlanarak, 2022/5140 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu eylem planı Bakanlığımız taşra teşkilatı, ilgili kurum, kuruluş, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen toplantılar sonucunda her 5 yılda bir güncellenmektedir.

Plan kapsamında görev ve sorumlulukları bulunan ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında, altı aylık periyotlarla yapılan çalışmaların raporlanması talep edilmekte ve süreç takibi yapılmaktadır.

Bakanlık olarak, tarımsal kuraklık izleme çalışmaları kapsamında her ay düzenli izleme gerçekleştirilmekte ve bu veriler ışığında, “İzleme Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi Raporu” ile “Risk Değerlendirme Komitesi Raporu” oluşturulmaktadır.

Ayrıca 02.02.2022 tarihli ve 2022/5140 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çerçevesinde, 23.07.2022 tarihli ve 31901 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tarımsal Kuraklık Yönetiminin Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında, her ilde “Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu”na bağlı olarak faaliyet gösteren “Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezi” kurulmuştur.

İl Kriz Merkezleri, Vali veya Vali Yardımcıları başkanlığında faaliyet göstermektedir. Düzenlenen toplantılarla olası bir kuraklık durumuna karşı gerekli tedbirlerin alınması ve uygulanması sağlanmaktadır. İl Kriz Merkezi’nin yılda en az bir kez toplanması zorunlu olup alınan Kararlar Bakanlığımıza raporlanmaktadır.

Eylem planı çerçevesinde oluşturulan “İzleme Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi Raporu” ile “Risk Değerlendirme Komitesi Raporu” düzenli olarak raporlanmaktadır. Ayrıca, genel üretim sezonu değerlendirmeleri ile gelecek üretim sezonu planlaması ve olası kuraklık durumunda alınacak tedbirlerin planlanması amacıyla, 23.07.2025 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan 31901 sayılı “Tarımsal Kuraklık Yönetiminin Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”in 5’nci maddesi gereğince kurulan “Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu”na sunulmaktadır.

Bununla birlikte, ilgili kamu kurum ve kuruluşlar ile il müdürlüklerinden alınan veriler doğrultusunda hazırlanan “İklim, Fenolojik Durum ve Sulama İzleme İstatistikleri Bülteni” her ay Bakanlığımızın internet sitesinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Eylem Planına uygun olarak Diyarbakır Tarım ve Orman İl Müdürlüğümüzün koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile 2023-2027 dönemine ait İl Kuraklık Eylem Planı hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Diyarbakır ilimiz genelinde tarımsal üretimi arttırmak için GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi ve diğer kurum ve kuruluşlar ile koordineli çalışarak modern tarım tekniklerinin üreticilerimize aktarılması için eğitim ve yayım çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda mezkûr araştırma ve eğitim merkezi



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

müdürlüğümüz tarafından; makarnalık buğday (18 adet), ekmeklik buğday (10 adet), arpa (9 adet), tritikale (1 adet), kırmızı mercimek (7 adet), nohut (4 adet), pamuk (iş birlikleri dahil) (20 adet), mürdümük (1 adet), yem bezelyesi (1 adet), çeltik (1 adet), tıbbi bitkiler (2 adet) ve soya (1 adet) çeşitleri geliştirilmiştir.

Son yağışlardan sonra kuraklık tehlikesi önemli oranda azalmış olmakla birlikte, Diyarbakır Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezi; Diyarbakır ilimiz için 4. toplantısını gerçekleştirmiştir. Alınması gerekli tedbirler Karara bağlanmış ve çiftçilerimizin sulamadan azami faydayı sağlaması için bilgilendirmeler yapılmıştır.

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu çerçevesinde; tarım sigortası yaptıran üreticilerimize, Köy Bazlı Verim Sigortası kapsamında; buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, yeşil mercimek, kırmızı mercimek ve yağlık ayçiçeği ürünlerinde % 70 oranında Devlet prim desteği sağlanmakta olup üreticilerimizin zararları TARSİM Ekspertleri tarafından yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.